

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale Migratie
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
2876408

Uw kenmerk
166454.02u

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 18 mei 2020

Onderwerp Antwoorden op vragen naar aanleiding van brieven over de JBZ-
Raden van januari en maart 2020

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad van de Eerste Kamer hebben op 24 maart jl. vragen gesteld aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid naar aanleiding van de brieven van de JBZ-Raden van januari en maart 2020 alsmede de brief inzake de situatie aan de Turks-Griekse grens van 3 maart en de nazending van de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad van 13 maart jl.¹ Hierbij ontvangt uw Kamer een reactie op deze aanvullende vragen, mede namens de minister van Buitenlandse Zaken.

Antwoord op de vragen van de leden van de fracties PvdA, Groenlinks, D66 en ChristenUnie

Leden van de fracties van ChristenUnie, D66, GroenLinks en de PvdA hebben verschillende vragen gesteld over de situatie van vluchtelingen en migranten op de Griekse eilanden. Vooropgesteld zij dat het kabinet de zorgen van uw Kamer deelt over de risico's van een uitbraak van COVID-19 in de opvangkampen op de Griekse eilanden. Dat is ook de reden waarom het kabinet de situatie nauwlettend volgt en in verschillende contacten met Europese en Griekse partners aandacht vraagt voor het doorvoeren van adequate maatregelen. Het blijft de primaire verantwoordelijkheid van de Griekse autoriteiten om dergelijke maatregelen te treffen. Daarin verdient Griekenland evenwel steun van de Europese Commissie, de agentschappen en de lidstaten.

Griekenland is, net als andere Europese lidstaten, bezig om passende maatregelen te treffen in de strijd tegen COVID-19. Hierbij zijn de opvangfaciliteiten op de Griekse eilanden een aandachtspunt. De Griekse autoriteiten hebben specifieke maatregelen getroffen om de kans op een uitbraak aldaar te verkleinen. Zo worden nieuwe aankomsten niet toegelaten tot de hotspots; zijn asielprocedures, registratie en beroep tijdelijk opgeschort; is er actieve bewustwording en informatievoorziening aan migranten en vluchtelingen; zijn gezamenlijke ruimtes gesloten en worden activiteiten tijdelijk gestaakt, is er een avondklok ingesteld en zijn er speciale medische eenheden opgezet.

¹ Kamerstukken I, 2019-2020, 32317, KR, Kamerstukken I, 2019-2020, 32317, KV, Kamerstukken I, 2019-2020, 32317, KW.

De situatie op met name de Griekse eilanden blijft, zeker ook in relatie tot COVID-19, uiterst kwetsbaar. De Europese Commissie, UNHCR, IOM en andere hulporganisaties ondersteunen Griekenland waar mogelijk om o.a. de gezondheidszorg te versterken en preventie te bevorderen. Daarnaast werken UNHCR, IOM en de Europese Commissie samen met de Griekse autoriteiten aan extra noodopvang, op de eilanden maar vooral op het vasteland waar de medisch meest kwetsbare mensen vanaf de eilanden naar worden overgebracht.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale
Migratie

Datum
18 mei 2020

Ons kenmerk
2876408

Overigens is de 'transfer' van kwetsbare migranten vanaf de Griekse eilanden naar het vasteland al geruime tijd staand Grieks beleid. In 2020 zijn al ruim 12.700 migranten van de Griekse eilanden overgebracht naar het vasteland. Dit is meer dan het totaal aantal aankomsten op de Griekse eilanden in dezelfde periode (circa 7.300). Op de korte termijn is Griekenland voornemens andermaal een grote groep kwetsbare migranten naar het vasteland over te plaatsen en in daartoe beschikbaar gestelde opvang centra, leegstaande hotels en appartementen onder te brengen.

Daarnaast geldt dat Griekenland, net als andere lidstaten gebruik kan maken van Europese crisismechanismen. Daarmee kunnen lidstaten acute *in-kind* assistentie verlenen. Eerder dit jaar hebben lidstaten, waaronder Nederland, meer dan 90.000 hulpgoederen aangeboden aan Griekenland. Nederland heeft 71 generatoren, 4.300 kussens, 6 tenten en 1.900 nooddekens aan Griekenland geleverd. Deze hulpgoederen zijn op 12 maart jl. in Griekenland aangekomen. Via dit mechanisme heeft Griekenland ook om steun gevraagd in relatie tot COVID-19. In reactie hierop heeft Nederland een 'hospitainer' geleverd. Dit betreft een mobiel hospitaal met 62 bedden, waarvan 2 bedden geschikt voor intensive care en 2 bedden voor medium care.

Tevens kan de EUR 700 mln in het kader van het EU Actieplan voor Griekenland worden ingezet om de gezondheidszorg en de opvangomstandigheden voor kwetsbare migranten, waaronder alleenstaande minderjarigen, te verbeteren. Daarnaast heeft de Europese Commissie het voorstel gedaan om in de strijd tegen de gevolgen van COVID-19 het Emergency Support Instrument te activeren, waar alle EU—lidstaten gebruik van zullen kunnen maken om maatregelen te financieren.

Ook heeft de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking via het Nederlandse Rode Kruis (NRK) EUR 500.000 beschikbaar gesteld om het regionale appeal van de Internationale Federatie van Rode Kruis en Rode Halve Maanverenigingen (IFRC) te ondersteunen. Een deel van dit IFRC-plan betreft humanitaire activiteiten in Griekenland, waaronder in en rondom de opvangfaciliteiten op de eilanden. Dit zal onder meer ingezet worden om de acute noden op het gebied van water- en sanitaire voorzieningen, gezondheidszorg en bescherming te lenigen.

In reactie op de vragen van de leden van de fracties van de PvdA, Groenlinks en D66 omtrent het herplaatsen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen, herhaal ik het standpunt dat het kabinet niet voornemens is om bij te dragen aan de *ad hoc* exercitie om amv's te herplaatsen. In reactie op vragen van leden van verschillende fracties, kan het kabinet uw Kamer informeren dat een beperkt aantal lidstaten voornemens is om hier in verschillende mate aan bij te dragen. Hierover zijn deze lidstaten separaat met de Europese Commissie en Griekenland in overleg. Zover het kabinet bekend is, hebben Luxemburg en Duitsland recent

circa 60 amv's herplaatst vanuit Griekenland. Mede gelet op de bredere impact van COVID-19, waaronder op de Griekse vreemdelingenketen, is naar verwachting veel tijd gemoeid met het herplaatsingsproces en zal het geruime tijd duren voordat ook in de betreffende overige lidstaten amv's worden herplaatst.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale
Migratie

Het kabinet heeft uiteraard kennisgenomen van de oproep van meerdere organisaties en gemeenten in Nederland om deel te nemen aan het initiatief van een aantal EU lidstaten om alleenstaande minderjarigen te herplaatsen. De totale groep alleenstaande minderjarige asielzoekers in Griekenland bestaat uit circa 5.100 kinderen, waarvan nog circa 1.300 op de Griekse eilanden. Het overgrote deel betreft jongens (91%), vooral in de leeftijdscategorie tussen 16-18 jaar, en is afkomstig uit Afghanistan (44%), Pakistan (22%) en in mindere mate Syrië (11%).

Datum
18 mei 2020

Ons kenmerk
2876408

Nederland is geen voorstander van ad hoc relocatie, aangezien dit niet bijdraagt aan een duurzame oplossing. Het stimuleert mensensmokkelaars om steeds weer nieuwe groepen migranten en vluchtelingen te verleiden om de gevaarlijke oversteek vanuit Turkije te maken. Ook stimuleert herplaatsing gezinnen om hun kinderen vooruit te sturen in de hoop en verwachting in het kader van gezinshereniging na te kunnen reizen. De ervaring leert althans dat het in de praktijk veelal niet gaat om verweesde kinderen, maar om (vooruitgestuurde) alleenreizende adolescenten. Als eenmaal de asielaanvraag is ingewilligd, zo is ook de ervaring in Nederland, volgt in het merendeel van de gevallen al spoedig een verzoek om gezinshereniging/nareis van de overige gezinsleden. Zo heeft circa 90% van alle alleenstaande minderjarige asielzoekers waarvan de asielaanvraag in 2019 in Nederland is ingewilligd een aanvraag ingediend voor de nareis van zijn of haar gezinsleden. Het kabinet wil deze praktijk niet verder stimuleren door bij te dragen aan de herplaatsing van deze groep, en kiest voor het structureel verbeteren van hun situatie in Griekenland.

Dit heeft geleid tot een Grieks-Nederlands initiatief dat is gericht op de spoedige realisatie van een voogdijstelsel voor alleenstaande minderjarige asielzoekers en de duurzame verbetering van hun opvang en bescherming. Dit Grieks-Nederlandse samenwerkingsverband zal bestaan uit drie elementen: 1) het opzetten van een voogdijvoorziening in Griekenland, 2) het opzetten en organiseren van opvang van alleenstaande minderjarige asielzoekers in opvangvoorzieningen, kleinschalige begeleid wonen projecten en bij gastouders en 3) het bieden van hulp bij het begeleiden van alleenstaande minderjarigen nadat zij de asielprocedure hebben doorlopen. Dit sluit aan op de Europese inzet gericht op capaciteitsopbouw waaraan ook de huidige Griekse regering sterk is geëngageerd. De Tweede Kamer is recent met een aparte brief over dit samenwerkingsinitiatief geïnformeerd.² De verdere details van het voorstel worden momenteel nader uitgewerkt in nauwe samenwerking met de Griekse autoriteiten.

Het kabinet hecht eraan om te benadrukken dat het in beginsel aan de Griekse autoriteiten is om deze en andere verbeteringen verder door te voeren. De Europese Commissie en lidstaten, waaronder Nederland, ondersteunen de Griekse autoriteiten hierbij uiteraard waar nodig. Deze verbeteringen dienen in lijn te zijn met de nationale en internationale wet- en regelgeving, waaronder het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK). Het kabinet heeft hier meermaals toe opgeroepen. Voorts geeft het kabinet, in reactie op de vragen

² Kamerbrief Grieks-Nederlandse samenwerking ter verbetering van de situatie alleenstaande minderjarige asielzoekers in Griekenland

van de leden van de ChristenUnie-fractie met betrekking tot het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK), aan van mening te zijn dat deze inzet in Europees verband in lijn is met de verplichtingen van Nederland onder het IVRK.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale
Migratie

Het bovenstaande laat onverlet dat het kabinet de bereidheid van gemeenten waardeert om meer minderjarigen op te vangen en ziet dit als een sympathiek gebaar. Het kabinet hoopt dat deze bereidheid zich tevens uit in een (grotere) bijdrage aan snellere huisvesting van de circa 5.000 statushouders, waaronder een aanzienlijk aantal gezinnen met minderjarige kinderen, die bij ontstentenis van deze huisvesting nog altijd op een COA-locatie verblijven. Hoe sneller zij worden gehuisvest, hoe sneller zij kunnen beginnen aan hun integratie in hun nieuwe gemeenschap en in Nederland een toekomst kunnen opbouwen.

Datum
18 mei 2020

Ons kenmerk
2876408

In reactie op het verzoek van de leden van de D66-fractie en de leden van de ChristenUnie-fractie om een aparte brief omtrent de hervorming van het Gemeenschappelijk Europees Asielstelsel (GEAS) en de contouren van een EU-crisismechanisme, verwijst het kabinet naar de inzet van het kabinet zoals verwoord in het document '*A Renewed European Agenda on Migration*'.³ Dit document vindt u als bijlage bij deze brief. Uw Kamer zal daarnaast worden geïnformeerd over het standpunt van het kabinet als de Europese Commissie het nieuwe asiel- en migratiepakket heeft gepresenteerd.

De inzet zoals beschreven in '*A Renewed European Agenda on Migration*' is nog steeds actueel. Het kabinet pleit voor een versterkt en gemoderniseerd asielstelsel wat het hoofd kan bieden aan de uitdagingen van vandaag en morgen, inclusief de effecten van COVID-19. Leidend beginsel voor het kabinet blijft, dat een effectief, goed functionerend GEAS onontbeerlijk is voor een goed functionerend Schengengebied. Daarom acht het kabinet het van essentieel belang dat secundaire migratie wordt voorkomen, en het traditionele op rechten geënte systeem wordt gecompliceerd met een sterk systeem van regels, zonder hierbij solidariteit uit het oog te verliezen. Beoogde verbeteringen zijn onder andere: de ontwikkeling en implementatie van een verplichte buitengrensprocedure, het verder harmoniseren van asielprocedures en opvangvoorzieningen, gerichte EU-bijstand en capaciteitsopbouw waar nodig en streng toezicht door EASO (het Europees asielagentschap) op de implementatie van het *acquis* door de lidstaten en krachtige handhaving door de Europese Commissie. Andere verbeteringen zouden zijn: het beperken van voorzieningen in geval van niet-medewerking van de asielzoeker en uitbreiding van de mogelijkheden voor terugkeer. Vanuit het oogpunt van solidariteit met, en ter voorkoming van een asielcrisis in, lidstaten van aankomst, vindt het kabinet dat in het geval van een aanhoudende, disproportionele asieldruk op de betreffende lidstaat een EU-brede herplaatsing van asielzoekers met een kansrijk verzoek moet plaatsvinden. Solidariteit onder de bovengenoemde omstandigheden zou zijn plaats krijgen in een zogenaamd crisismechanisme, waaraan gerefereerd wordt in het verslag van de JBZ-Raad van 4 maart jl.⁴ Een dergelijk mechanisme maakte al deel uit van het voorstel van de Commissie omtrent wijziging van de Dublinverordening uit 2016.

³ A renewed European Agenda on Migration, Kamerstukken II, 2018–2019, [35 078, nr. 1](#), [21 501-20, nr. 1450](#)

⁴ Verslag JBZ-Raad van 4 maart 2020, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/03/10/tk-bijlage-verslag-van-de-bijeenkomst-van-de-raad-justitie-en-binnenlandse-zaken-op-4-maart-2020-in-brussel>.

De Europese Commissie is voornemens zo spoedig mogelijk en nog voor het Duitse Voorzitterschap het nieuwe asiel en migratiepact te presenteren en heeft eerder aangegeven dat een crisismechanisme daar onderdeel van zal zijn. Het kabinet zal uw Kamer dan uiteraard, via de gebruikelijke weg, informeren over het standpunt van het kabinet ten aanzien van deze voorstellen en eventuele aanpassingen van zijn inzet.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale
Migratie

Datum
18 mei 2020

Ons kenmerk
2876408

Antwoord op vragen van de leden van de PVV-fractie

Voorts vragen de leden van de PVV-fractie om verduidelijking van de verwijzing naar enkele legale migratiekanalen. Het gaat hier om kanalen waarbij vluchtelingen uit een onveilige omgeving worden teruggebracht naar het land van herkomst of naar een Emergency Transit Mechanism (ETM) zoals in Niger en Rwanda bestaat. Hierover is uw Kamer op verschillende momenten geïnformeerd.⁵ Nederland steunt deze financieel zowel bilateraal als via EU-kanalen ETMs en ook het werk van IOM om migranten vrijwillig terug te laten keren naar landen van herkomst uit met name Libië. Tevens draagt Nederland bij aan hervestiging vanuit Libië geëvacueerde vluchtelingen via de ETMs. Het Global Compact voor Veilige Geordende en Reguliere Migratie (GCM) is een algemeen diplomatiek instrument om landen te bewegen tot effectieve migratiesamenwerking conform de integrale migratieagenda⁶; het speelt geen concrete rol bij de genoemde migratiekanalen. Immers, de GCM ziet niet op vluchtelingen.

Nederland is een van de landen die bijdragen aan hervestiging vanuit Libië geëvacueerde vluchtelingen via het ETM in Niger. Nederland heeft in 2018 en 2019 een hervestigingsmissie naar het ETM in Niger uitgevoerd in welk kader op voordracht van de UNHCR voornamelijk Eritrese vluchtelingen naar Nederland zijn hervestigd. Voor dit jaar (2020) stond ook een missie gepland, maar in verband met de veiligheidssituatie in Niger en de huidige situatie betreffende COVID-2019 is op dit moment nog niet bekend wat mogelijk zal zijn. In de brief aan de Tweede Kamer inzake de Voortgang van de Integrale Migratieagenda van 14 oktober 2019 heeft het kabinet de Kamer geïnformeerd over de Nederlandse inzet op hervestiging voor 2020.

In reactie op de vraag over de migratiedoelstelling, meldt het kabinet dat deze is bedoeld om de irreguliere instroom richting Europa te beheersen en effectief met landen van herkomst en transitlanden daarop samen te werken, conform de Integrale Migratieagenda van het kabinet.⁷ Kritische punten op de migratieroute zijn plekken van waar migranten naar Europa trekken, maar ook plaatsen waar mensensmokkel en of -handel plaatsvindt en waar migranten vast komen te zitten. Het kabinet werkt zowel in EU-verband als met internationale organisaties aan alle Nederlandse prioriteiten op de migratieroute.

In reactie op vragen van leden van de PVV-fractie m.b.t. de opvang van vluchtelingen in Turkije, wijst het kabinet op het feit dat Turkije al geruime tijd het grootste opvangland in de wereld is. Volgens cijfers van UNCHR verblijven rond de 4 miljoen vluchtelingen in Turkije, waaronder ruim 3.6 miljoen Syriërs en de aanspraak van deze mensen op bescherming wordt erkend. De voortdurende opvang van zo'n grote groep vergt veel van de lokale gemeenschappen, wat ook consequenties heeft voor het draagvlak onder de lokale bevolking. Daar dient

⁵ Zie bijvoorbeeld Kamerstukken I 2017/18, 34 215 nr. AE, 2018/19, 34 585 nr. C

⁶ Zie bijvoorbeeld Kamerstukken I 2018/19, 34 964 nummers D, F, I, K, M, N en O.

⁷ De Integrale Migratieagenda, Kamerstukken II 2017/18, 19637, nr. 2375.

rekening mee te worden gehouden, net als dat het kabinet ook rekening houdt met het draagvlak voor de opvang van vluchtelingen in Nederland doet. Korthedshalve verwijst het kabinet naar de Integrale Migratieagenda.⁸

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale
Migratie

De EU en Turkije zijn onverminderd gebonden aan de EU-Turkije Verklaring. Zoals het kabinet aangaf in de Kamerbrief van 3 maart jl. betreft de situatie aan de Turks-Griekse grens is Nederlandse inzet is er de komende tijd op gericht om te zorgen voor handhaving van de EU-Turkije Verklaring.

Datum
18 mei 2020

Ons kenmerk
2876408

Turkije verleent kwalitatief hoge opvang en daarin verdient Turkije steun van de EU. Dat gebeurt onder andere via projecten die worden gefinancierd via de Faciliteit voor Vluchtelingen in Turkije. Met deze projecten wordt onder meer financiële ondersteuning geboden aan 1.7 miljoen vluchtelingen om in de dagelijkse basisbehoeftes te kunnen voorzien. Daarnaast is toegang voor ruim 685.000 kinderen tot onderwijs gerealiseerd en wordt toegang tot de gezondheidszorg bevorderd. Zo zijn tot nu toe meer dan 9 miljoen gezondheidsconsultaties uitgevoerd en circa 650.000 kinderen gevaccineerd.⁹

Wat betreft de hervestiging van Syrische vluchtelingen vanuit Turkije op grond van de EU-Turkije Verklaring, informeert het kabinet uw Kamer dat sinds 4 maart 2016 tot 1 april 2020 circa 26.840 vluchtelingen zijn hervestigd vanuit Turkije naar de EU¹⁰, waarvan ongeveer 4.660 Syriërs naar Nederland.¹¹ Voor recente data over de hervestiging vanuit Turkije naar een ander land dan Nederland is de UNHCR-website te raadplegen.¹²

Tot slot meldt het kabinet dat geen sprake was van illegale grootschalige grensoverschrijdingen aan de landgrens van Turkije en de EU. Sinds 27 maart zijn alle migranten die zich aan de Grieks-Turkse landgrens bevonden, met behulp van de Turkse autoriteiten, overgebracht naar quarantainefaciliteiten in de buurt van Edirne. Er zijn gelet op de aantallen migranten langs de Turks-Griekse grens in maart, weinig migranten daadwerkelijk de landgrens overgestoken. Op 1 en 2 maart was wel een piek van irreguliere aankomsten zichtbaar via de zee grens met circa 800 aankomsten op 1 maart en 665 aankomsten op 2 maart. Deze stijging nam na 2 maart weer af. In totaal zijn er tussen 28 februari en 29 maart circa 2.750 aankomsten geregistreerd (2.290 over de zee en 460 over de landsgrens).

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Ankie Broekers-Knol

⁸ De Integrale Migratieagenda, Kamerstukken II 2017/18, 19637, nr. 2375.

⁹ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20200318_managing-migration-eu-turkey-statement-4-years-on_en.pdf

¹⁰ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20200318_managing-migration-eu-turkey-statement-4-years-on_en.pdf

¹¹ <https://ind.nl/over-ind/Cijfers-publicaties/Paginas/Asieltrends.aspx>

¹² <https://www.unhcr.org/resettlement-data.html>